

Eurooppa-neuvosto

**Bryssel, 25. maaliskuuta 2022
(OR. en)**

EUCO 1/22

**CO EUR 1
CONCL 1**

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Eurooppa-neuvoston kokous (24. ja 25. maaliskuuta 2022)
– Päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät päätelmät.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Yhdysvaltojen presidentin kanssa transatlanttisesta yhteistyöstä Venäjän Ukrainaa vastaan toteuttaman sotilaallisen hyökkäyksen yhteydessä.

*

* *

I VENÄJÄN SOTILAALLINEN HYÖKKÄYS UKRAINAAN

1. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta ja aiheuttaa valtavia ihmishenkien menetyksiä ja siviilien loukkaantumisia. Venäjä kohdistaa hyökkäyksiä siviiliväestöön ja siviilikohteisiin, kuten sairaaloihin, terveydenhuoltoon, kouluihin ja suojatiloihin. Nämä sotarikokset on lopetettava välittömästi. Syylliset ja heidän avunantajansa saatetaan teoistaan vastuuseen kansainvälisen oikeuden mukaisesti. On anteeksiantamatonta, että Venäjän asevoimat piirittävät Mariupolia ja muita Ukrainan kaupunkeja ja epäävät humanitaarisen avun perillepääsyn. Venäjän joukkojen on välittömästi tarjottava turvallisia väyliä Ukrainan muihin osiin ja sallittava humanitaarisen avun toimittaminen Mariupoliin ja muihin piiritettyihin kaupunkeihin.
2. Eurooppa-neuvosto kehottaa Venäjää kiireellisesti takaamaan kaikille muille sota-alueille loukkuun jääneille siviileille turvallisen siirtymisen näiden haluamaan paikkaan, vapauttamaan välittömästi kaikki panttivangit, mahdollistamaan humanitaarisen avun keskeytymättömän pääsyn ja ottamaan käyttöön humanitaarisia käytäviä. Se kehottaa Venäjää myös noudattamaan täysimääräisesti kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan ja noudattamaan Kansainvälisen tuomioistuimen äskettäin antamaa määräystä.
3. Eurooppa-neuvosto vaatii, että Venäjä lopettaa välittömästi Ukrainan alueella toteuttamansa sotilaallisen hyökkäyksen, vetää välittömästi ja ehdoitta pois kaikki joukot ja kaiken sotilaskaluston koko Ukrainan alueelta ja kunnioittaa täysimääräisesti Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen puitteissa.

4. Euroopan unioni tukee Ukrainaa ja sen kansaa, ja Eurooppa-neuvosto vahvistaa Versailles'n julistuksen tunnustaen Ukrainan Eurooppaan suuntautuvat pyrkimykset ja eurooppalaiset valinnat, kuten assosiaatiosopimuksessa todetaan. Eurooppa-neuvosto toistaa komissiolle esittämänsä pyynnön toimittaa lausunto perussopimusten asiaankuuluvien määräysten mukaisesti. Euroopan unioni jatkaa koordinoitua poliittisen, taloudellisen, aineellisen ja humanitaarisen avun antamista. Euroopan unioni on tähän mennessä hyväksynyt merkittäviä pakotteita, joilla on valtava vaikutus Venäjään ja Valko-Venäjään, ja se on valmis tilkitsemään porsaanreikiä, kohdistamaan toimia pakotteiden todelliseen tai mahdolliseen kiertämiseen sekä hyväksymään tarvittaessa lisää Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistuvia, tuntuvia koordinoituja pakotteita, joilla tosiasiallisesti estetään Venäjää jatkamasta hyökkäystään. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia maita yhtymään näihin pakotteisiin. Kaikki pyrkimykset kiertää pakotteita tai auttaa Venäjää muilla keinoilla on pysäytettävä.
5. Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan on pakottanut miljoonia ihmisiä pakenemaan kodeistaan. Monet heistä ovat löytäneet suojan ja turvan Euroopan unionista tilapäisen suojelun mekanismin välityksellä. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien tarpeisiin sekä toimenpiteisiin, joilla estetään ja havaitaan ihmiskauppaa. Eurooppa-neuvosto arvostaa kaikkia niitä kansalaisia, järjestöjä ja hallituksia eri puolilla Eurooppaa, jotka ovat osoittaneet solidaarisuutta tätä hirvittävää sotaa pakenevia kohtaan.
6. Kriisi on merkittävä haaste vastaanottavien valtioiden infrastruktuurille ja julkisille palveluille, erityisesti Ukrainan vastaisilla rajoilla. Eurooppa-neuvosto panee merkille kaikki jo toteutetut toimet Ukrainan sotaa pakenevien pakolaisten vastaanottamiseksi ja kehottaa kaikkia jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan jatkuvan yhtenäisyyden ja solidaarisuuden hengessä ja pyytää komissiota toteuttamaan tarvittavat aloitteet tällaisten toimien edistämiseksi. Se kehottaa myös saattamaan kiireellisesti päätökseen komission viimeaikaiset ehdotukset jäsenvaltioiden tukemiseksi, jotta voidaan varmistaa, että pakolaisille ja heitä vastaanottaville osoitettava EU:n rahoitus saadaan otettua nopeasti käyttöön, ja pyytää komissiota valmistelemaan uusia ehdotuksia EU:n tuen tehostamiseksi tämän suhteen. Se kehottaa jäsenvaltioita laatimaan komission tuella valmiussuunnitelmia myös keskipitkän ja pitkän aikavälin tarpeisiin vastaamiseksi.

7. Euroopan unioni on sitoutunut varmistamaan jatkuvat ja keskeytymättömät sähkö- ja kaasuvirrat Ukrainaan. Ukrainan ja Moldovan sähköverkkojen äskettäinen synkronointi EU:n verkkojen kanssa on merkittävä saavutus. Se osoittaa, että tulevaisuutemme ovat nyt sidoksissa toisiinsa. Ukrainan ydinvoimaloiden turvallisuus on varmistettava muun muassa Kansainvälisen atomienergiajärjestön avustuksella.
8. Pitäen mielessä Venäjän sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainalle aiheuttaman tuhon ja valtavat tappiot Euroopan unioni on sitoutunut antamaan tukea Ukrainan hallitukselle sen välittömiin tarpeisiin, ja Venäjän hyökkäyksen lakattua, demokraattisen Ukrainan jälleenrakennukseen. Tätä varten Euroopan unioni sopii perustavansa Ukrainan solidaarisuusrahaston, johon se kehottaa kansainvälisiä kumppaneitaan osallistumaan ja jonka valmistelut se kehottaa aloittamaan viipymättä. Se kehottaa komissiota jatkamaan teknisen avun antamista, jotta Ukraina voi toteuttaa tarvittavat uudistukset.
9. Eurooppa-neuvosto kehottaa järjestämään aikanaan kansainvälisen konferenssin varojen keräämiseksi Ukrainan solidaarisuusrahastoon.
10. Eurooppa-neuvosto vahvistaa myös sitoumuksensa tukea Moldovan tasavaltaa ja sen kansaa.

II TURVALLISUUS JA PUOLUSTUS

11. Eurooppa-neuvosto palautti mieleen Versailles'n agendan ja kävi strategisen keskustelun turvallisuudesta ja puolustuksesta ottaen huomioon Euroopan uuden turvallisuustilanteen, joka on suuri muutos sen strategisessa ympäristössä.
12. Eurooppa-neuvosto vahvistaa strategisen kompassin, jossa annetaan strategista ohjausta seuraavalle vuosikymmenelle ja määritellään tämän uuden dynamiikan edellyttämät johdonmukaiset toimet ja keinot ja selkeät tavoitteet. Sillä
  - a) tehdään mahdolliseksi Euroopan unionin nopeampi ja päättäväisempi toiminta kriisitilanteissa;

- b) turvataan etumme ja suojataan kansalaisiamme vahvistamalla Euroopan unionin kykyä ennakoida ja lieventää uhkia;
- c) edistetään investointeja ja innovointia tarvittavien valmiuksien ja teknologioiden kehittämiseksi yhdessä;
- d) syvennetään yhteistyötä kumppanien kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa jatkamaan välittömästi työtä strategisen kompassin panemiseksi täytäntöön siihen sisältyvän aikataulun mukaisesti.

13. Eurooppa-neuvosto odottaa kiinnostuneena puolustusalan investointivajeita koskevaa analyysia, jonka komissio laatii yhdessä Euroopan puolustusviraston kanssa koordinoiden toukokuun puoleenväliin mennessä, sekä ehdotuksia mahdollisista muista aloitteista Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi. Sen perusteella pyritään vahvistamaan Euroopan unionin resilienssiä ja parantamaan sen turvallisuus- ja puolustusvalmiuksia lisäämällä investointeja, kohdentamalla ne paremmin ja keskittymällä havaittuihin strategisiin puutteisiin. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa edistämään komission äskettäisten ehdotusten käsittelyä.
14. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden puolustussuorituskykyjen vahvistamiseksi olisi hyödynnettävä Euroopan unionin rahoitusvälineiden ja aloitteiden, erityisesti Euroopan puolustusrahaston, pysyvän rakenteellisen yhteistyön, voimavarojen kehittämissuunnitelman ja puolustuksen koordinoitun vuosittaisen tarkastelun koko potentiaali. Lisäksi olisi toteutettava vuoden 2022 loppuun mennessä toimenpiteitä, joilla edistetään ja helpotetaan yksityisen rahoituksen saantia puolustusteollisuudessa, myös hyödyntämällä parhaalla mahdollisella tavalla Euroopan investointipankin tarjoamia mahdollisuuksia. Eurooppa-neuvosto arvioi säännöllisesti strategisen kompassin täytäntöönpanoa sekä edistymistä turvallisuuden ja puolustuksen alalla. Se antaa tarvittaessa lisäohjeistusta.

III ENERGIA

15. Euroopan unioni aikoo poistaa asteittain ja mahdollisimman nopeasti riippuvuutensa Venäjältä tuotavasta kaasusta, öljystä ja hiilestä, kuten Versailles'n julistuksessa esitetään. Näin ollen Eurooppa-neuvosto odottaa kiinnostuneena kattavaa ja kunnianhimoista suunnitelmaa, joka laaditaan tiiviisti koordinoiden jäsenvaltioiden kanssa ja joka komission on tarkoitus esittää tätä varten toukokuun 2022 loppuun mennessä. Kansalliset olosuhteet ja jäsenvaltioiden energialähteiden yhdistelmä tullaan ottamaan huomioon.
16. Korkeina pysyvät energian hinnat vaikuttavat yhä kielteisemmin kansalaisiin ja yrityksiin, ja Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan nostaa hintoja entisestään. Eurooppa-neuvosto keskusteli keinoista antaa lisää apua haavoittuvimmille kuluttajille ja tukea eurooppalaisia yrityksiä lyhyellä aikavälillä.

Eurooppa-neuvosto

- a) kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota käyttämään edelleen parhaalla mahdollisella tavalla yhteistä välineistöä, muun muassa uutta valtiontuen väliaikaista kriisikehystä ajallisesti rajattuna poikkeamana vallitsevasta tilanteesta. Kuten komissio ehdotti, windfall-voittojen väliaikainen verottaminen tai niitä koskevat sääntelytoimet voivat olla hyödyllinen kansallisen rahoituksen lähde;
- b) antaa neuvostolle ja komissiolle kiireellisesti tehtäväksi tavoittaa energia-alan sidosryhmät ja keskustella siitä, voitaisiinko komission esittämillä lyhyen aikavälin vaihtoehdoilla (suora tuki kuluttajille arvoseteleiden avulla, verohelpotukset tai aggregaattimalli ja yksi ainoa ostaja, valtiontuki, verotus (valmisteverot ja alv), hintakatot ja sääntelytoimenpiteet, kuten hinnanosopimukset) vaikuttaa kaasun hinnan alentamiseen ja puuttua sen sähkömarkkinoihin kohdistuvaan leviämisvaikutukseen ja miten tämä toteutettaisiin ottaen samalla huomioon kansalliset olosuhteet;

- c) pyytää tämän pohjalta komissiota esittämään ehdotuksia, joissa puututaan tehokkaasti liian korkeiden sähkön hintojen ongelmaan samalla kun säilytetään sisämarkkinoiden eheys, ylläpidetään kannustimet vihreään siirtymään, säilytetään toimitusvarmuus ja vältetään kohtuuttomat talousarviokustannukset.

Nykytilanteessa, jossa sähkön hinnat ovat erittäin korkeat, komissio on valmis arvioimaan kiireellisesti, ovatko jäsenvaltioiden ilmoittamat väliaikaiset hätätoimenpiteet sähkömarkkinoilla, mukaan lukien fossiilisten polttoaineiden hintojen vaikutuksen hillitseminen sähköntuotannossa, yhdenmukaisia perussopimusten määräysten ja asetuksen (EU) 2019/943 kanssa.

Arvioidessaan kyseistä yhdenmukaisuutta komissio varmistaa lisäksi nopeutettua menettelyä käyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät: toimenpiteillä alennetaan sähkömarkkinoiden spot-hintoja yritysten ja kuluttajien osalta ja ne eivät muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Kyseisessä arvioinnissa otetaan huomioon toimenpiteiden väliaikaisuus ja sähköverkkojen yhteenliittäjäaste sähkön sisämarkkinoiden kanssa.

- 17. Eurooppa-neuvosto tarkasteli EU:n välittömän aikavälin valmiutta ja antoi neuvostolle tehtäväksi tarkastella komission ehdotuksia EU:n kaasunvarastointipolitiikasta ottaen asianmukaisesti huomioon niiden jäsenvaltioiden edut, joilla on huomattava varastointikapasiteetti, ja puuttumaan niihin oikeudenmukaisen tasapainon varmistamiseksi. Kaasuvarastojen täydentäminen kaikkialla unionissa olisi aloitettava mahdollisimman pian ottaen kaikilta osin huomioon kansalliset varautumistoimenpiteet. Seuraavaa talvea ajatellen jäsenvaltiot ja komissio aikovat kiireellisesti
  - a) perustaa tarvittavat solidaarisuus- ja korvausmekanismit;

- b) tehdä yhteistyötä kaasun, nesteytetyn maakaasun ja vedyn yhteisostoissa, käyttäen mahdollisimman tehokkaasti Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden kollektiivista poliittista ja taloudellista painoarvoa hintojen hillitsemiseksi neuvotteluissa; Yhteisostojen foorumi on avoin myös Länsi-Balkanin maille ja kolmelle assosioituneelle itäiselle kumppanille;
  - c) saattaa päätökseen kaasun ja sähkön yhteenliitännät ja parantaa niitä kaikkialla Euroopan unionissa, mukaan lukien sähköverkkojen täysi synkronointi;
  - d) työkennellä toimitusvarmuuden varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa.
18. Energiaturvallisuus ja ilmastoneutraalius voidaan saavuttaa vain, jos Euroopan unionilla on lujat ja täysin yhteenliitetyt sähkön sisämarkkinat ja toimivat hiilimarkkinat. Eurooppa-neuvosto keskusteli siitä, miten edetä niiden toiminnan valvontaa ja optimointia koskevassa työssä. Se kehottaa komissiota tekemään kaikki tarvittavat aloitteet toukokuuhun 2022 mennessä, ottaen huomioon myös ACERin ja ESMAN lopulliset raportit.
19. Euroopan unioni jatkaa koordinointia kansainvälisten kumppaneiden kanssa varmistaakseen riittävän tarjonnan ja hillitäkseen energian hintojen nousua.

IV TALOUSKYSYMYKSET

20. Eurooppa-neuvosto kehottaa edistämään Versailles'n julistuksen täytäntöönpanoa avoimemman ja vakaamman taloudellisen perustan luomiseksi muun muassa vähentämällä strategisia riippuvuuksiamme kaikkein haavoittuvimmilla aloilla, kuten kriittiset raaka-aineet, puolijohteet, terveys, digitalisaatio ja elintarvikkeet, ja harjoittamalla kunnianhimoista ja määrätietoista kauppapolitiikkaa sekä edistämällä investointeja.

21. Sisämarkkinat ovat 30 vuotta perustamisensa jälkeen edelleen yksi Euroopan unionin ensisijaisista voimavaroista kestävää kasvua ja työpaikkoja luotaessa sekä keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän nopeuttamisessa ja talouksiemme häiriönsietokyvyn vahvistamisessa. On tärkeää varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus myös kriisiaikoina. Jotta sisämarkkinoiden koko potentiaali saataisiin käyttöön eurooppalaisten kuluttajien hyväksi, tuottavuuden tehostamiseksi ja eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyn lisäämiseksi, Eurooppa-neuvosto kehottaa
- a) panemaan tiukasti täytäntöön sisämarkkinasäännöt ja valvomaan niiden noudattamista sekä varmistamaan, että kaikki yritykset noudattavat EU:n yhdenmukaistettuja standardeja ja kilpailusääntöjä;
  - b) panemaan täytäntöön teollisuusstrategian ja pk-yritysstrategian;
  - c) toteuttamaan sisämarkkinat erityisesti digitaalisella ja palveluissa;
  - d) seuraamaan tarkasti pullonkauloja ja ehkäisemään niitä sekä poistamaan jäljellä olevat perusteettomat esteet ja hallinnolliset rasitteet sekä välttämään uusia;
  - e) liittämään eri ekosysteemit eri jäsenvaltioissa paremmin yhteen ja turvaamaan ja monipuolistamaan toimitusketjuja;
  - f) tukemaan Euroopan unionin valmiuksia toimia kansainvälisenä standardien asettajana.
22. Eurooppa-neuvosto keskusteli viimeaikaisesta talouskehityksestä. Se vahvistaa kestävää kasvua koskevan vuotuisen selvityksen poliittiset prioriteetit ja kehottaa jäsenvaltioita ottamaan ne huomioon kansallisissa uudistusohjelmissaan ja vakaus- tai lähentymisohjelmissaan. Se vahvistaa myös ehdotuksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

23. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa kaikkien jäsenvaltioiden erityistilanteet huomioon ottaen edistämään työtä, joka liittyy ruoan hinnannousua ja maailman ruokaturvaa koskevaan komission tiedonantoon, jossa esitetään sekä lyhyen aikavälin toimenpiteitä ruoan pitämiseksi kohtuuhintaisena Euroopan unionissa ja viljelijöiden auttamiseksi korkeiden tuotantokustannusten kanssa että keskipitkän aikavälin toimenpiteitä kestävään ruokajärjestelmään siirtymisen tukemiseksi.
24. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota yhdessä kansainvälisten kumppaneiden kanssa priorisoimaan maailman ruokaturvaa ja elintarvikkeiden kohtuuhintaisuutta koskevaa työtä, erityisesti tukemalla ruokaturvaa ja maataloutta Ukrainassa sekä haavoittuvimmissa ja riskialteimmista kolmansissa maissa. Tämä tulee olemaan FARM-aloitteen (Food and Agricultural Resilience Mission) keskeinen tavoite. Tämän monenvälisen työn pitäisi varmistaa markkinoiden tehokas toiminta ja kannustaa paikallista tuotantoa vähentämään puutteellisen ruokaturvan uhkaa. Elintarvikeketjujen eheys tulisi turvata.

V COVID-19

25. Eurooppa-neuvosto tarkasteli koordinoituita koronaviruspandemian torjumiseksi.
26. Se arvioi edistymistä globaalia terveyshallintaa ja solidaarisuutta koskevassa kansainvälisessä yhteistyössä muun muassa rokotteiden tehokkaamman käyttöönoton avulla, sekä Maailman terveysjärjestön alaisuudessa tehtävässä työssä, joka koskee tulevaa välinettä pandemioiden ehkäisyn ja niihin varautumisen ja reagoinnin vahvistamiseksi. Se panee tyytyväisenä merkille myös teollis- ja tekijänoikeuskysymysten edistymisen Maailman kauppajärjestössä.

VI ULKOSUHTEET

27. Eurooppa-neuvosto valmisteli 1. huhtikuuta 2022 pidettävää EU:n ja Kiinan huippukokousta. Se keskusteli Kiinan-suhteista uudessa maailmantilanteessa ja erityisesti Venäjän hyökättyä sotilaallisesti Ukrainaan.
28. Eurooppa-neuvosto keskusteli Bosnia ja Hertsegovinan pitkittyneestä poliittisesta kriisistä. Euroopan unioni toistaa sitoutuneensa Bosnia ja Hertsegovinan ja Länsi-Balkanin lähentymiseen Euroopan unioniin. Bosnia ja Hertsegovinan johtajien on osoitettava olevansa vahvasti sitoutuneita perustuslaki- ja vaaliuudistuksen pikaiseen päätökseen saattamiseen, joka on elintärkeää maan vakaudelle ja täydelle toimintakyvylle, sekä niiden kaikkien muiden ensisijaisten uudistusten tukemiseen, jotka on vahvistettu ehdokasmaan aseman saamisen edellytyksiksi komission lausunnossa. Euroopan unioni on valmis jatkamaan tältä osin korkean tason yhteistyötään.

VII SEURAAVAT VAIHEET

29. Eurooppa-neuvosto palaa kaikkiin näihin asioihin ylimääräisessä kokouksessaan.

VIII MUUT ASIAT

30. Eurooppa-neuvosto valitsi Charles Michelin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajaksi uudeksi kaudeksi 1. kesäkuuta 2022 – 30. marraskuuta 2024.
31. Eurooppa-neuvosto pani merkille niiden talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolten, joiden rahayksikkö on euro, valtion- tai hallitusten johtajien päätöksen Charles Michelin nimittämisestä eurohuippukokouksen puheenjohtajaksi uudeksi kaudeksi 1. kesäkuuta 2022 – 30. marraskuuta 2024.